

CANKARIANA V CELJSKI OSREDNJI KNJIŽNICI

Vlado Novak

bibliotekarski svetovalec, kustos posebnih zbirk, Osrednja knjižnica, Celje

UDK 027.3(497.12 Ce):025.2:886.3 Cankar Iv.

NOVAK Vlado: Cankariana v celjski Osrednji knjižnici. Knjižnica, Ljubljana, 20(1976)1—4, str. 52—60.

Avtor osvetljuje prizadevanja za smotrno dopolnjevanje del Ivana Cankarja v svoji knjižnici (in njenih predhodnicah) z namenom, da ob pisateljevi stoletnici rojstva ugotovi, v kolikšni meri so naše splošnoizobraževalne knjižnice zagotavljale občanom možnost za branje in preučevanje Cankarjevih del.

UDC 027.3(497.12 Ce):025.2:886.3 Cankar Iv.

NOVAK Vlado: Cankariana in the Central Library in Celje. Knjižnica, Ljubljana, 20(1976)1—4, p. 52—60.

The author casts light on the efforts for the efficient completion of works by Ivan Cankar in his library (and its predecessors) with the object to estimate — on the occasion of the writer's centenary — to which extent our public libraries assured to the members of community the possibility of reading and studying the works by Cankar.

Stoletnico rojstva Ivana Cankarja slavi naša socialistična samoupravna družba s tolikšnim poudarkom, kakor nismo slavili še nobenega kulturnega jubileja, niti stoletnice Prešernove smrti (1949) ne. V znamenju tega jubileja smo vse letošnje leto proglasili za Cankarjevo. Ta veličastna kretnja ima korenine v jasnih družbenih spoznanjih o idejni in umetniški veličini Cankarjeve osebnosti in njegovega dela. Prav zato to slavlje ni samo vrsta zunanjih proslav v vseh obsegih od krajevnih do vseslovenskih, jugoslovanskih in deloma celo mednarodnih, ampak hoče seči tudi bolj globoko, h koreninam družbene in narodne rasti. Ob osmem februarju, dnevu Prešernove smrti, od leta 1945 kulturnem prazniku slovenskega naroda, segamo čez konvencionalne okvire proslav ter v duhu Prešernovih idej vsako leto izmerimo in ocenimo uspehe svojih kulturnih prizadevanj in svojega dela na tem pomembnem področju družbenega razvoja. Na vse leto razširjeno slavlje Cankarjeve stoletnice pa nam nudi priložnost, da uporabimo njegovo idejno in umetniško bogastvo kot zlatarsko óslico in poskusimo izmeriti, v ko-

likšni meri smo se te zakladnice posluževali za oblikovanje svoje slovenske družbene zavesti.

Literarni in kulturni zgodovinarji s kritično analizo ugotavljajo sledi Cankarjeve misli v našem slovstvenem in kulturnem razvoju ter vpliv Cankarjeve močne umetniške osebnosti na ta razvoj. Sociološke raziskave bi lahko ugotovile, koliko Slovenci beremo Cankarjeva dela, kateri naši družbeni sloji, katere starostne plasti, katere izobrazbene strukture segajo po njih bolj, katere manj — seveda, če je na razpolago dovolj zanesljivih podatkov, ki bi zagotavljali potrebno statistično eksaktnost, brez katere je presoja lahko manj zanesljiva in manj pravična. V ožjem obsegu se nam ponudi odgovor na to vprašanje, če ugotovimo, v kolikšni meri naše splošnoizobraževalne knjižnice zagotavljajo občanom možnost za branje in proučevanje Cankarjevih del. V tem sestavku bom poskusil to storiti na zgledu Osrednje knjižnice v Celju, ki deluje pod tem imenom od leta 1974 po združitvi študijske in mestne knjižnice, poldrugo leto poprej pa se je matični knjižnici pridružila tudi nekdanja društvena knjižnica DPD Svoboda v Gaberju.

Pogled v ohranjene inventarne knjige nekdanje Javne mestne knjižnice v Celju (JMKC), ki jo je med obema vojnama vodila Vera Levstikova, nam pokaže, da je imela ta knjižnica dokaj številen in dober knjižni fond. Eden od najzanesljivejših argumentov za to sodbo je prav gotovo dejstvo, da so bila v tej knjižnici bralcem na razpolago vsa Cankarjeva dela v prvih natisih razen prve izdaje *Erotike* iz leta 1899. Pač pa je imela knjižnica celo Cankarjev prevod Shakespearovega *Hamleta*, ki je izšel istega leta v Gorici kot 2. knjiga Gabrščkove Salonske knjižnice (celo v dveh primerkih, enem iz nekdanje Čitalnice in enem, pridobljenem s priložnostnim antikvarnim nakupom). Cankarjevega prevoda *Romea in Julije*, izdanega leta 1904 kot 5. knjiga Gabrščkove Salonske knjižnice, pa ji ni uspelo dobiti. Bralcem je lahko postregla s slovenskim tekstom te Shakespearove tragedije šele leta 1940, ko je kupila Župančičev prevod, ki je izšel pri Slovenski Matici kot prvi zvezek zbirke *Vezana beseda*. Največ Cankarjevih knjig v prvih natisih (večino je imela knjižnica celo v več primerkih: od dva do pet) je bilo že v knjižnici Splošnega ženskega društva, ki jo je ustanovila Vera Levstikova kmalu po svojem prihodu v Celje (1923) in jo potem v celoti vključila tudi v JMKC kot njen osnovni fond. Starejše knjige je prevzela tudi iz knjižnice celjske Čitalnice; bile so iz časov pred letom 1900, zato seveda med njimi ni bilo Cankarjevih del. Pozneje je kupila vseh 20 knjig *Cankarjevih zbranih spisov* (1925—1936, v redakciji Izidorja Cankarja in Franceta Koblarja). Skrbniškovi dramatizaciji *Hlapca Jerneja* (Gorica 1923), ki jo je ku-

pila že za knjižnico Splošnega ženskega društva, je dokupila še Delakovo iz leta 1932. Prav tako je kupila obe antologiji Cankarjevih del v nemškem prevodu pisateljice Gusti Jirku, ki sta izšli pod naslovom *Der Knecht Jernej* ter *Das Haus zur barmherzigen Mutter Gottes* leta 1929 in 1930 pri založbi Niethammer na Dunaju oz. v Leipzigu. Prav tako je nabavila tudi najvažnejše knjižne publikacije o Cankarju: brošurico *Spominu Ivana Cankarja*, ki so jo leta 1919 izdali njegovi prijatelji v založbi Omladine (pomembna je zlasti zaradi v njej objavljenega Šlebingerjevega »bibliografskega načrta« Cankarjevi spisi) ter Cankarjev zbornik (Ljubljana 1921; kar v štirih primerkih), knjižico Maksa Kovačiča (Maribor 1926) in študijo Boža Voduška (Ljubljana 1936). Ker je imela knjižnica tudi vse pomembnejše slovenske literarne in kulturne revije [LZ, Sn, DS, NZ, Oml., Kreftovo Književnost, Petruškove Odmeve, Kocbekovo Dejanje, dalje Ženski svet, Mladiko in druge, med njimi tudi jezikoslovski in literarnozgodovinski Slovenski jezik (1938—1941)], so bralci lahko prebrali tudi v njih objavljene članke in študije o Cankarju, recenzije njegovih del pa seveda tudi tam natisnjena Cankarjeva dela sama.

Od vsega tega je preživelo viхро druge svetovne vojne in nacistično uničevalno divjanje le majhno število Cankarjevih knjig: *Jakob Ruda* (1900), *Tujci* (1901), *Ob zori* (1903), *Za križem* (1909), *Hlapci* (1910), *Bela krizantema* (1910), *Troje povesti* (1911), *Milan in Milena* (1913) ter *Romantične duše* (1922). — Nemci seveda niso prizanesli niti obema antologijama Cankarjevih spisov v nemškem prevodu Gusti Jirku, saj jim je bila napoti predvsem njegova miselnost, jezik pa je imel pri tem drugotno vlogo. Med slovenskimi knjigami, ki smo jih po letu 1945 repatriirali iz Gradca in Maribora, je bil sem ter tje tudi kak letnik slovenskih revij z žigom bivše JMKC ali katere od knjižnic celjske gimnazije (profesorske in dijaške), med redkimi slovenskimi knjigami iz gimnazijskih in šolskih knjižnic, ki so priromale nazaj v Celje, pa ni bilo nobene Cankarjeve. Vsa ostala cankariana pa je morala celjska študijska knjižnica (ŠKC), ki je po uredbi ministrstva za prosveto LRS iz leta 1946 prevzela ostanke JMKC in šolskih knjižnic, zbrati na novo, če je hotela zagotoviti, da bo bralcem na razpolago vsaj toliko, kot je bralcem med obema vojnama nudila JMKC. V novih družbenih razmerah po osvoboditvi pa je morala kot pokrajinska študijska knjižnica za celjsko območje nuditi bralcem in raziskovalcem še več. Starejše izdaje Cankarjevih del, ki se po vojni niso vrnile, smo nadomestili s primerki, kupljenimi v knjigarnah, antikvariatih in od zasebnikov, s primerki, pridobljenimi v zameno za druge knjige, ali z darovanimi primerki. Nekatere nam je lahko izmed svojih dvoj-

nic odstopila mariborska ŠK, katere ravnatelj Janko Glazer je z veliko naklonjenostjo spremljal nastajanje in rast celjske ŠK in pomagal dopolnjevati njene knjižne sklade. Pri iskanju antikvarnih primerkov nam je bil v oporo zlasti antikvariat Cankarjeve založbe (poznejši Trubarjev antikvariat), zlasti njegov knjigar Štefan Tausig, med zasebniki pa Bogomil Gerlanc, ki je že med obema vojnama kot Celjan pomagal množiti fonde JMKC, po osvoboditvi pa je to svoje delo pozorno nadaljeval tudi iz Ljubljane.

Tako nam je uspelo že v prvem desetletju delovanja ŠKC nadomestiti vse medvojne izgube cankarian iz fondov bivše JMKC, celo tako sorazmerno rariteto, kot je slovenskega prepovedovca Vladislava Fabjančiča srbski prevod *Za krstom* (Ženeva 1917), katerega primerek smo slučajno našli v knjižnih masah celjskega okrožnega zbirnega centra za kulturnozgodovinske predmete, medtem ko smo M. Ivkovića prevod *Vinjet* (Beograd 1909) in antologijo *Pripovetke i crtice* v srbskem prevodu Toneta Potokarja (Beograd 1933), izdano za potrebe srbskih srednjih šol, kupili v antikvariatu. Hrvaški prevod *Sluga Jernej i njegovo pravo* (pohrvatio Z. D. s predgovorom Nika Bartulovića, Zagreb 1925) smo pridobili z zameno. *Pripovetke Ivana Cankara*, ki sta jih leta 1930 za Srpsko književno zadruho prevedla Dj. Č. Šain in Niko Bartulović, pa nam je darovala ŠK v Mariboru. Na enak način kot to smo pridobili tudi druga cankariana, ki jih JMKC ni imela, ker jih tedaj ni mogla nabaviti niti v antikvariatih (npr. prvo izdajo *Erotike* iz leta 1899). Na povojnem antikvarnem ali rednem knjižnem trgu smo kupili tudi med okupacijo v Ljubljani izdana cankariana, na primer obe Maleševi bibliofilski publikaciji *Ivan Cankar v risbi* (1943) in *Podoba Ivana Cankarja* (1945), ki je izšla kot druga knjiga njegovega Umetniškega zbornika in objavlja poleg raznih študij tudi precej novega in zanimivega gradiva. Po srečnem naključju smo lahko kupili celo bibliofilsko izdani *Šopek Cankarjevih pisem* (Ljubljana 1943) s faksimili njegovih pisem Bergmanovim in Franzotovim na Rožnik. Predvsem pa smo seveda uvrščali v svoje knjižne fonde vse, kar je izšlo po letu 1945. Nova slovenska cankariana smo dobivali kot obvezne primerke, vendar smo ves čas kupovali tudi dodatne primerke, vsaj tako imenovane arhivske. (V naši knjižnici ne hranimo klasičnih arhivskih primerkov, ki se jih ne bi smel dotakniti tako rekoč nihče razen »posvečene« knjižničarjeve roke, ampak zagotavljamo njih arhivski pomen, to namreč, da se ne smejo izgubiti ali iztrošiti, ampak jih je treba ohraniti, samo s tem, da so na razpolago le v knjižničnih prostorih, na dom pa jih ne izposojamo.)

Enako kot pri prevodih del pomembnejših slovenskih leposlovnih ustvarjalcev v srbski, hrvatski, makedonski ter v druge jezike

jugoslovanskih narodov smo na podlagi podatkov iz bibliografij, knjigotrških katalogov in iz recenzij v revijah kupovali tudi nova cankariana na jugoslovanskem knjižnem trgu. Mislim, da nam je uspelo zajeti skoraj vse povojne knjižne izdaje jugoslovanskih cankarian. Tega nismo delali iz zbirateljskih nagibov, ampak zato, da imajo starejši in mlajši razumni bralci Slovenci možnost za primerjanje in študij, da lahko prebero tudi mnenja in raziskave neslovenskih avtorjev o Cankarju ter tako še bolj spoznavajo njegovo pomembnost in veličino. Večkrat pa smo lahko te srbske in hrvatske prevode Cankarja nudili tudi pripadnikom drugih jugoslovanskih narodov, ki so živeli v Celju, večinoma začasno (v vojski, na delovni praksi, kot turisti), nekateri pa celo stalno (takšni so pokazali navadno še večji interes za to, da bi do dobrega spoznali našega književnega velikana).

Isto velja tudi za prevode Cankarjevih del v druge tuje jezike, kjer pa se ne moremo pohvaliti s tolikšno kompletnostjo. Iz raznih vzrokov na primer nismo mogli nabaviti nobenega prevoda v ruščino in tudi za študije ruskih literarnih zgodovinarjev o Cankarjevem delu vemo samo teoretično, bralcu, ki bi jih želel, oz. potreboval, pa bi jih morali oskrbeti s pomočjo medbibliotečne izposoje. Tudi češka in slovaška cankariana v naši knjižnici niso zastopana niti z eno knjigo, čeprav vemo, da so številna, a jih žal nismo uspeli dobiti. Pač pa se nam je posrečilo kupiti obe poljski antologiji Cankarjeve proze, ki sta jih izdala Ela in Vojeslav Mole: *Novele* (Warszawa 1931) ter *Kasztan osobliewego gatunku* (Warszawa 1959).

Od prevodov Cankarjevih del v angleščino smo uspeli kupiti prvo izdajo *The Bailiff Yernej and his rights* v prevodu Sidonije Jeras in H. C. Sewella Granta z uvodno študijo Janka Lavrina (London 1930), ameriške izdaje istega dela v angleškem prevodu Louisa Adamiča (*Yerney's justice*; New York 1926) pa žal ne.

V francoščini imamo njegovo najbolj prevajano delo *Le valet Barthelmy et son droit*, ki sta ga za serijsko publikacijo Les oeuvres libres oskrbela Sidonija in Josip Jeras (Paris 1926); dalje antologijo *Pages choisis* v prevodu Sidonije Jeras (Ljubljana 1931). Ker od 1954. do 1960. leta nismo imeli pravice do obveznih primerkov, nam je Drama SNG v Ljubljani na pobudo dramaturga Lojzeta Filipiča poklonila prevod Hlapcev (*Les valets*. Traduction de Sidonie Jeras-Guinot) in priložnostno publikacijo, ki ju je izdala za francoske gledalce, ko je leta 1956 gostovala s to Cankarjevo dramo v Parizu.

V italijanščini imamo samo Bartolomea Calvia prevod *La mia vita* (Mantova 1930), nimamo pa njegovega prevoda *Il re di Be-*

tainova (Torino 1929). Še bolj nam je žal, da nimamo prevoda *Il servo Bartolo e il suo diritto*, ki sta ga oskrbela Ivan Regent in G. Sussek, ne v prvi izdaji (Trst 1925) ne v povojnem ponatisu (Trst 1945).

Samo zaradi popolnosti navajam, da imamo seveda vse prevode Cankarja v druge jezike, ki so jih po letu 1945 poslale na knjižni trg naše založbe (ljubljska DZS v srbohrvaščini in angleščini, Pomurska založba v madžarščini, EDIT na Rijeki v italijanščini).

Tudi v posebnih zbirkah prejšnje študijske, sedanje Osrednje knjižnice je nekaj zanimivih cankarian:

Leta 1948 smo kupili za Študijsko knjižnico *Cankarjevo pismo Hinku Smrekarju z dne 22. avg. 1906*, ki ga je dotedanji lastnik, rudarski inženir Matija Lipužič štel za dragocenost, a po svoje: hranil ga je zganjenega v žepni listnici in ga nosil vedno s seboj. Pregovorili smo ga, da je pismo prodal knjižnici in ga uvrstili v njeno zbirko rokopisov pod sign. Ms 2. Za NUK pa smo oskrbeli fotokopijo. Na tej osnovi je Jože Munda v 29. knjigi CZD na strani 447 lahko navedel točno nahajališče originala. Izidor Cankar je leta 1948 v tretji knjigi svoje izdaje Cankarjevih pisem še vedno navajal kot lastnika inž. Lipužiča, ker tedaj še ni vedel, da ga je ta med tem prodal celjski ŠK. Inž. Lipužič je že leta 1929 dal Izidorju Cankarju v prepisu na razpolago to pismo, ki ga je tedaj še hranil. Ta Lipužičev prepis je Izidor Cankar izročil NUK, ki ga hrani pod sign. Ms 820, ovoj 10. V objavi pa je Izidor Cankar po pomoti pripisal inž. Lipužiču lastništvo prvega ohranjenega pisma z dne 1. jul. 1906. Tega pa je Izidor Cankar lahko natisnil po originalu, ki je prišel v NUK 1947 in je še vedno tam pod sign. Ms 513/C.

Iz zapuščine dr. Frana Vidica smo poleg starejših slavističnih publikacij in memoarskega rokopisnega gradiva njegovega očeta, nadučitelja v Preboldu v Savinjski dolini, kupili tudi drobec dokumentarnega gradiva o Vidičevem ukvarjanju s Cankarjevo črtico Budalo Martinec: rokopis Vidičevega članka o tem, objavljenega v DS 1926, ter separaten odtis Vidičevega prevoda *Der Dummkopf Martinec* iz Österreichische Rundschau 1905. Da bi bilo to gradivo kompletno, smo z zamenjavo za druge kopije pridobili tudi fotokopijo originalnega Cankarjevega rokopisa te črtice, katerega je Vidič prevedel v nemščino in je iz Vidičeve zapuščine prišel že leta 1947 v NUK (hranijo ga pod sign. Ms 815).

Na enak način smo iz NUK dobili fotokopiji pisma Alberta Agouda, ki ga je ta intimni prijatelj Vladimira Levstika pisal Ivanu Cankarju leta 1913 (hranijo ga pod sign. Ms 819/2), in pisma konjiškega rojaka, romanista Josipa Napotnika Cankarju iz leta 1910, odposlanega iz Prage, v katerem dopisovalec vljudno inter-

venira pri Cankarju, naj dovoli Bohušu Vybíralu prevesti Kurenta v češčino (Ms 819). Vybíralov prevod je potem res izšel v Pragi že naslednje leto 1911.

Ob tridesetletnici delovanja celjske Osrednje knjižnice, oz. njenih prednic, s katerih združitvijo je nastala, je NUK počastila to knjižnico, ki v okviru svojih posebnih zbirk hrani in dopolnjuje literarno zapuščino Vladimira Levstika, s fotokopijami štirinajstih Levstikovih dopisov Cankarju, ki jih hrani pod različnimi signaturami in ki osvetljujejo razmerje med velikim ustvarjalcem in njegovim deset let mlajšim prijateljem ter literarnim sopotnikom. To niso vsa pisma, ki jih je Levstik pisal Cankarju, a več jih ta čas ni v evidenci literarnih zgodovinarjev. Tudi Cankarjeva pisma Levstiku so leta 1941 z vso ostalo Levstikovo literarno korespondenco in njegovo knjižnico vred uničili Nemci v Litiji. Ko jih ne bi zadelo barbarsko uničenje, bi bila ta Cankarjeva pisma kot del Levstikove literarne zapuščine ohranjena v naši knjižnici. Zdaj lahko samo sklepamo iz navedb v raznih drugih Cankarjevih pismih, koliko pisem sta poslala drug drugemu. Pa tudi v kronologiji podatkov o njunih medsebojnih človeških in literarnih odnošajih so dokumentarne praznine, ki dajejo po toliko letih, ko tudi večine drugih tedanjih sodobnikov ni več med živimi, možnost za subjektivno priostrene, ne vedno dobronamerne namige in sodbe.

V posebne zbirke smo postavili tudi faksimilirane izdaje Cankarjevih pisem in del, ki jih zaradi načina edicije dajemo bralcem na razpolago samo v knjižničnih prostorih. To je že omenjeni *Šopek Cankarjevih pisem* (Ljubljana 1943), dalje *Pisma Slovenske Moderne* (Ljubljana 1971) iz let 1896—1901, kjer je Marja Boršnikova objavila kar 15 faksimilov Cankarjevih pisem ter 21 faksimilov Kettejevih, Murnovih in Župančičevih pisem njemu ter 2 faksimila njegovih pesmi. Sicer pa vsa pisma, ki so si jih pisali največji štirje predstavniki Slovenske Moderne ob prelomu stoletja, osvetljujejo vse njihove medsebojne odnose, človeške in umetniške. Sem sodi tudi faksimilirana izdaja rokopisa *Hlapca Jerneja* (Ljubljana 1975), ki sta jo pripravila Anton Slodnjak in Bogomil Gerlanc.

Tudi ostale enote celjske Osrednje knjižnice, nastale iz poprej samostojno delujočih knjižnic, ki se zdaj pod skupno streho vedno bolj zlivajo v komplementarno in organsko celoto, so kar dobro založene s Cankarjevimi deli. V oddelku za odrasle in mladino (OOM), prejšnji Mestni ljudski knjižnici (MLK), lahko bralci dobe v roke celo marsikatero prvotno izdajo, na primer *Erotiko* (1899), *Vinjete* (1899), *Na klancu* (1902), *Gospa Judit* (1904), *Hlapec Jernej* (1907), *Krpanova kobila* (1907), *Kurent* (1909), *Za križem* (1909), *Hlapci* (1910), *Podobe iz sanj* (1917) in še druge, ki so tudi na antikvarnem

knjižnem tržišču manj redke. Večino je MLK kupila v antikvariatih ali od zasebnikov. Nekatere pa so ji naklonjeni bralci celo podarili. Prav tako je v MLK na razpolago vseh dvajset zvezkov izdaje zbranih spisov iz časa med obema vojnama (Iz. Cankar in Fr. Koblar), nekateri zvezki celo v več primerkih (do tri) in seveda vse slovenske izdaje po letu 1945: izbrana dela (CZ in MK), zbrana dela (DZS), poljudne antologije in ponatisi raznih Cankarjevih del (skoraj vselej po več primerkov: od 2 do 10). Otrokom, mladini ter šoli namenjene izbore in izdaje, kakršnih so naše založbe izdale celo vrsto, lahko dobe mladi bralci v oddelku za otroke (OO), nekdanjem pionirskem oddelku MLK, starši pa si te izdaje lahko izposodijo za svoje otroke v oddelku za odrasle in mladino, ker jih imajo tudi tam. Zahtevnejšim bralcem pa tudi v OO, oz. nekdanji MLK nudijo najpomembnejšo literaturo o Cankarju, zlasti *Cankarjev album* v redakciji Franceta Dobrovoljca (Maribor 1972).

Podružnična knjižnica v Gaberju (nekdanja knjižnica DPD Svoboda, Celje-Gaberje) ima od prvih izdaj Cankarjevih del samo posamezne primerke: *Na klancu* (1902), *Nina* (1906), *Aleš iz Razora* (1907), *Novo življenje* (1908), *Za križem* (1909), *Sosed Luka* (1909), *Troje povesti* (1911) ter seveda *Moje življenje* (1920) in druge prve postumne izdaje. Prav tako lahko dobe bralci vseh 20 zvezkov CZS z dodanim Dobrovoljčevim 21. zv. (Maribor 1954) in večino po letu 1945 natisnjenih slovenskih izdaj (razen CZD v 30 zvezkih pri DZS).

V okviru razpoložljivih možnosti skrbi OKC kot občinska matična knjižnica, da so Cankarjeva dela bralcem v čim večjem številu na razpolago tudi v krajevnih in podružničnih knjižnicah, ki jih usmerja in zalaga z nalašč za ta namen nabavljanimi knjigami. Žal je za to namenjena posebna dotacija občinske kulturne skupnosti iz leta v leto manjša, oz. je letos, prav v Cankarjevem jubilejnem letu, že čisto skopnela.

Kljub temu pa bo število cankarian v vseh enotah OKC v Cankarjevem jubilejnem letu naraslo bolj kot druga leta, ne le zato, ker so naše založbe letos natisnile tolikšno število Cankarjevih del in del o njem, ampak predvsem zato, ker to bržkone ni samo jubilejna kampanja ter bo vendarle razgibala in požlahtnila tudi družbeno zavest, žejo po znanju in razumevanju duhovnih in družbenih premikov v preteklem in sedanjem razvoju slovenskega naroda.

Dokončno sodbo o tem, ali lahko v tem poskusu orisana in osvetljena prizadevanja za smotrno kompletiranje cankarian v eni izmed slovenskih osrednjih pokrajinskih in občinskih knjižnic štejemo kot tipično, to je veljavno za vsa slovenska pokrajinska središča, je seveda težko izreči, dokler ni mogoča primerjava. V poprečnih ver-

jetno vendarle (čeprav je lastno delo mogoče le opisati, ne pa tehtati in presojati), v metodah in po obsegu pa je podoba o tem v vsakem pokrajinskem centru nekoliko drugačna, vsaj v odtenkih. Tudi v tem sestavku mi je šlo predvsem za prikaz vsebine prizadevanj, ne za statistične količinske izračune.